

2023
POLITICAL SCIENCE

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

PART-A (ক - অংশ)

Q. No. 1 carries 1 mark each (any six)	1×6 = 6
Q. No. 2 carries 2 marks each (any six)	2×6 = 12
Q. No. 3 carries 4 marks each (any five)	4×5 = 20
Q. No. 4 carries 6 marks each (any two)	6×2 = 12
<hr/>	
Total = 50	

PART-B (খ - অংশ)

Q. No. 5 carries 1 mark each (any six)	1×6 = 6
Q. No. 6 carries 2 marks each (any six)	2×6 = 12
Q. No. 7 carries 4 marks each (any five)	4×5 = 20
Q. No. 8 carries 6 marks each (any two)	6×2 = 12
<hr/>	
Total = 50	

Total (Part A & B): 50 + 50 = 100

PART-A / ক-অংশ
(*Contemporary World Politics*)
(*সমসাময়িক বিশ্ব রাজনীতি*)

1. Answer *any six* from the following questions :

1×6=6

নিম্নলিখিত প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) In the Second World War, a member of the Axis Powers was the US / Soviet Union / Germany. (Choose the correct answer)
দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধত অক্ষ শক্তিৰ এখন সদস্য ৰাষ্ট্ৰ আছিল আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ / চোভিয়েট ইউনিয়ন / জাৰ্মানী।
(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
- (b) How many independent states emerged from the disintegration of the Soviet Union?
চোভিয়েট ইউনিয়ন খণ্ডিত হৈ কিমানখন স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰৰ গঠন হৈছিল?
- (c) In which year 9/11 terrorist attack on the United States was carried out?
আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ ওপৰত কোন বৰ্ষত ৯/১১ সন্ত্রাসবাদী আক্ৰমণ সংঘটিত হৈছিল?
- (d) In which year was Bangladesh born as an independent country?
কোন বৰ্ষত বাংলাদেশ এখন স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰ ৰূপে জন্ম হৈছিল?
- (e) In which country was the Earth Summit held in 1992?
কোন ৰাষ্ট্ৰত ১৯৯২ বৰ্ষত বসুন্ধৰা সন্মিলন অনুষ্ঠিত হৈছিল?
- (f) Write the full form of UNEP.
UNEP-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।
- (g) Who is the present Secretary General of U.N.O?
ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ বৰ্তমান সচিবৰ প্ৰধান কোন?
- (h) When did Cuban Missile crisis occur?
কোন বৰ্ষত কিউবান ক্ষেপনাস্ত্ৰ সঙ্কট সংঘটিত হৈছিল?
- (i) Berlin Wall was demolished in the year _____. (Fill in the blank)
বাৰ্লিন দেৱাল _____ চনত ভংগ হৈছিল। (খালী ঠাই পূৰণ কৰা)
- (j) The collapse of which country is known as the collapse of the "Second World"?
কোনখন ৰাষ্ট্ৰৰ পতনক "দ্বিতীয় বিশ্ব"ৰ পতন হিচাপে জনা যায়?

2. Answer *any six* questions from the following :

2×6=12

নিম্নলিখিত প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Mention *two* consequences of the end of the Cold War.
শীতল যুদ্ধ অন্ত হোৱাৰ দুটা পৰিণাম উল্লেখ কৰা।
- (b) Which were the member countries of ASEAN when it was formed in 1967?
১৯৬৭ চনত ASEAN গঠনৰ সময়ত সংগঠনটোৰ সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহ কোন আছিল?
- (c) What is the difference between Deterrence and Defence?
যুদ্ধ নিৰাৱৰক আৰু প্ৰতিৰক্ষাৰ মাজৰ পাৰ্থক্যটো কি?
- (d) Mention *any two* areas or regions of the world known as Global Commons.
সামূহিক সম্পদ বুলি জনাজতি পৃথিৱীৰ যিকোনো দুটা অঞ্চলৰ নাম লিখা।
- (e) Mention *two* causes of Globalisation.
বিশ্বায়নৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
- (f) Mention *two* economic consequences of Globalisation.
বিশ্বায়নৰ দুটা অৰ্থনৈতিক পৰিণাম উল্লেখ কৰা।
- (g) Mention *two* conceptions of Security.
নিৰাপত্তা সম্পৰ্কে থকা দুটা ধাৰণা উল্লেখ কৰা।
- (h) Mention *two* areas of conflict between India and China.
ভাৰত আৰু চীন দেশৰ মাজৰ সংঘাতৰ দুটা ক্ষেত্ৰ উল্লেখ কৰা।
- (i) Write down the names of the Permanent Member States of Security Council of U.N.O.
ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ নিৰাপত্তা পৰিষদৰ স্থায়ী সদস্য ৰাষ্ট্ৰবোৰৰ নাম লিখা।
- (j) Write *two* constraints on American hegemony.
মাৰ্কিন আধিপত্যৰ ওপৰত থকা দুটা প্ৰতিবন্ধকতা লিখা।

3. Answer *any five* from the following questions :

4×5=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss how the policy of non-alignment helped India during Cold War period.
শীতল যুদ্ধৰ সময়চোৱাত গোষ্ঠী নিৰপেক্ষতাবাদে কেনেদৰে ভাৰতক সহায় কৰিছিল আলোচনা কৰা।
- (b) Briefly discuss the factors that forced Gorbachev to initiate reforms in the Soviet Union.

কোনবোৰ কাৰকে গৰ্বাচেভক চোভিয়েট ইউনিয়নত সংস্কাৰ আৰম্ভ কৰিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল চমুকৈ আলোচনা কৰা।

- (c) Mention *two* economic and *two* military influence of the European Union.

ইউৰোপীয় সংঘৰ দুটা অৰ্থনৈতিক আৰু দুটা সামৰিক প্ৰভাৱ উল্লেখ কৰা।

- (d) Mention *two* areas of co-operation and *two* areas of disagreement between India and Bangladesh.

ভাৰত আৰু বাংলাদেশৰ মাজত থকা দুটা সহযোগিতা আৰু দুটা মতভেদৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।

- (e) Write a note on the idea of global security.

গোলকীয় নিৰাপত্তাৰ ধাৰণাৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

- (f) Write a note on the anti-globalisation movement.

বিশ্বায়ন বিৰোধী আন্দোলনৰ বিষয়ে এটা টোকা লিখা।

- (g) What are the grounds on which India supports the restructuring of U.N.O. ? Discuss.

কি যুক্তিৰ ভিত্তিত ভাৰতবৰ্ষই ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ পুনৰ্গঠন প্ৰক্ৰিয়াক সমৰ্থন কৰে আলোচনা কৰা।

- (h) Discuss in brief the functions of the World Bank.

বিশ্ব বেংকৰ কাৰ্য্যৱলীসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

4. Answer *any two* questions from the following :

6×2=12

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss U.S. hegemony as the World Superpower.

বিশ্ব মহাশক্তি হিচাপে আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ আধিপত্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (b) Discuss how health epidemics are new threat to global security.

স্বাস্থ্য মহামাৰীসমূহ কি ধৰণে বিশ্ব নিৰাপত্তাৰ প্ৰতি নতুন ভাবুকি আলোচনা কৰা।

- (c) Do you think that India should be given permanent membership in the UN Security Council ? Justify your answer.

ভাৰতক ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ নিৰাপত্তা পৰিষদৰ স্থায়ী সদস্যপদ প্ৰদান কৰিব লাগে বুলি ভাবানে? তোমাৰ উত্তৰৰ সপক্ষে যুক্তি দাঙি ধৰা।

- (d) Write a note on the principal organs of the United Nations.

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মূল অংশসমূহৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

PART-B / খ-অংশ
(*Politics in India Since Independence*)
(স্বাধীনোত্তৰ ভাৰতৰ ৰাজনীতি)

5. Answer *any six* questions from the following : 1×6=6

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) In which state of India, for the first time in the world, a Communist Party government came to power through democratic election?
ভাৰতৰ কোনখন ৰাজ্যত পৃথিৱীৰ ভিতৰতে প্ৰথমবাৰৰ বাবে কোনো এটা সাম্যবাদী দলে গণতান্ত্ৰিক নিৰ্বাচনৰ মাধ্যমেৰে ক্ষমতা দখল কৰিছিল?
- (b) _____ was the chairman of the Drafting Committee of the Constituent Assembly. (Fill in the blank)
_____ সংবিধান সভাৰ খচৰা সমিতিৰ সভাপতি আছিল। (খালী ঠাই পূৰণ কৰা)
- (c) Where was the first Summit of NAM held?
NAM-এৰ প্ৰথম গোষ্ঠীনিৰপেক্ষ শিখৰ সন্মিলন কত অনুষ্ঠিত হৈছিল?
- (d) China invaded India in 1960/1962/1964. (Choose the correct answer)
চীন ভাৰত আক্ৰমণ কৰিছিল ১৯৬০/১৯৬২/১৯৬৪ চনত। (শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)
- (e) Mention the name of a prominent leader of the Narmada Bachao Movement.
নৰ্মদা বচাও আন্দোলনৰ এজন / এগৰাকী প্ৰখ্যাত নেতা / নেত্ৰীৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (f) When was the State Reorganisation Act passed?
ৰাজ্য পুনৰ্গঠন আইনখন কোন চনত গৃহীত হৈছিল?
- (g) The Right to Information Act came into force in 2005. (Write True or False)
তথ্য জনাৰ অধিকাৰ আইন ২০০৫ চনত বলবৎ হৈছিল। (সত্য নে অসত্য লিখা)
- (h) In which year the Shah Commission of Inquiry was appointed?
শ্বাহ তদন্ত আয়োগ কোন বৰ্ষত নিয়োগ কৰা হৈছিল?
- (i) Who started "Total Revolution"?
"সৰ্বাত্মক বিপ্লৱ" কোনে আৰম্ভ কৰিছিল?
- (j) Who was the founder President of Bharatiya Jana Sangha?
ভাৰতীয় জনসংঘৰ প্ৰতিষ্ঠাপক সভাপতি কোন আছিল?

6. Answer *any six* questions from the following : 2×6=12

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো ছটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Mention *two* challenges India faced immediately after independence.
স্বাধীনতা লাভৰ থিক পিছতেই ভাৰতবৰ্ষ সন্মুখীন হোৱা দুটা প্ৰত্যাহ্বান উল্লেখ কৰা।

- (b) Mention *two* consequences of the Partition of India.
ভাৰত বিভাজনৰ দুটা পৰিণাম উল্লেখ কৰা।
- (c) Who was the official Congress candidate for the Presidential election in 1969? Who won the election?
১৯৬৯ চনৰ ৰাষ্ট্ৰপতি নিৰ্বাচনত কংগ্ৰেছৰ দলীয় প্ৰাৰ্থী কোন আছিল? নিৰ্বাচনটোত কোনে জয়লাভ কৰিছিল?
- (d) What do you mean by Defection?
দলত্যাগ বুলিলে কি বুজা?
- (e) Mention *two* consequences of the Mizoram Accord signed in 1986.
১৯৮৬ চনত স্বাক্ষৰিত হোৱা মিজোৰাম চুক্তিৰ দুটা পৰিণতি উল্লেখ কৰা।
- (f) Mention *two* features of popular movements in India.
ভাৰতৰ গণ আন্দোলনসমূহৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
- (g) Write *two* causes of origin of regionalism in India.
ভাৰতবৰ্ষত আঞ্চলিকতাবাদৰ উৎপত্তিৰ দুটা কাৰণ লিখা।
- (h) Write *any two* features of coalition government in India.
ভাৰতত সন্মিলিত চৰকাৰৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
- (i) Write *two* consequences of 1977 Lok Sabha election.
১৯৭৭ চনৰ লোক সভা নিৰ্বাচনৰ দুটা ফলাফল লিখা।
- (j) Mention *two* consequences of National Emergency declared in 1975.
১৯৭৫ চনত ঘোষণা কৰা জাতীয় জৰুৰীকালীন অৱস্থাৰ দুটা পৰিণতি উল্লেখ কৰা।

7. Answer *any five* from the following questions :

4×5=20

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss briefly the causes of the dominance of Congress Party in the politics of India after independence.
স্বাধীনতাৰ পিছত ভাৰতৰ ৰাজনীতিত কংগ্ৰেছ দলৰ আধিপত্যৰ কাৰণসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰা।
- (b) What were the major objectives of Jawaharlal Nehru's foreign policy? Discuss briefly.
জৱাহৰলাল নেহেৰুৰ বৈদেশিক নীতিৰ মূল লক্ষ্যসমূহ কি আছিল? চমুকৈ আলোচনা কৰা।

- (c) Write a short note on the demands for autonomy in North-East India.
ভাৰতৰ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলত স্বায়ত্তশাসনৰ দাবীৰ ওপৰত এটা চমু টোকা লিখা।
- (d) Discuss the factors that helped BJP to emerge as a dominant political party.
বিজেপিক এক শক্তিশালী দল হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা হোৱাত সহায় কৰা কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা।
- (e) Give suggestions to curb communalism in India.
ভাৰতবৰ্ষত সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ ৰোধৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়া।
- (f) Write a note on India's nuclear policy.
ভাৰতৰ পাৰমাণৱিক নীতিৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।
- (g) Mention *two* positive and *two* negative consequences of the Green Revolution.
সেউজ বিপ্লৱৰ দুটা যোগাত্মক আৰু দুটা ঋণাত্মক ফলাফলৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।
- (h) Write *any four* features of Indian party system.
ভাৰতীয় দলীয় ব্যৱস্থাৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

8. Answer *any two* questions from the following : 6×2=12
নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Discuss the changing relations of India with Pakistan.
পাকিস্তানৰ সৈতে ভাৰতৰ পৰিৱৰ্তনশীল সম্পৰ্কৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (b) Briefly discuss about the controversies regarding emergency. Was the emergency necessary ? 4+2=6
জৰুৰীকালীন অৱস্থাৰ সৈতে জড়িত বিতৰ্কসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰা। জৰুৰীকালীন অৱস্থা ঘোষণা কৰাৰ প্ৰয়োজন আছিল নে?
- (c) Explain the reasons for the emergence of the Coalition Politics in the Indian Democratic System.
ভাৰতীয় গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাত সংযুক্ত ৰাজনীতি উদ্ভৱৰ কাৰণসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
- (d) What do you mean by planned development? Discuss the role of Planning Commission in the development of India. 2+4=6
পৰিকল্পিত বিকাশ মানে কি বুজা? ভাৰতবৰ্ষৰ বিকাশত পৰিকল্পনা আয়োগৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

————— x —————